

# AZ EURÓPAI UNIÓ ÉS FELELŐSSÉGE A VILÁGBAN



Felhívás a 2009-es Európa Parlamenti választás jelöltjeinek

## Bevezetés



2009 júniusában az Európai Unió 27 tagállamának állampolgárai képviselőket választanak az Európai Parlamentbe a 2009-2014-es időszakra. Ezen alkalmából a Visegrádi országok (Magyarország, Lengyelország, Csehország és Szlovákia) fejlesztési együttműködési nemzeti platformjai – amelyek több mint 150 civil szervezetet képviselnek együttesen, felhívják az Európai Parlamenti Képviselőket, hogy járuljanak hozzá ahhoz, hogy az EU eleget tegyen nemzetközi kötelezettség-vállalásainak. Ezt a felhívást párhuzamosan megtette a CONCORD is, a nemzetközi fejlesztésben, humanitárius segélyezésben és globális felelősségvállalásra nevelésben dolgozó civil szervezetek európai konföderációja, amely több mint 1600 civil szervezetet képvisel, több millió európai állampolgár támogatásával.

### AZ EU NEMZETKÖZI FEJLESZTÉSI PROGRAMJÁNAK HÁROM FŐ CÉLJA

Európai parlamenti képviselőnek lenni sok felelősséggel járó, megerőltető feladat. Döntéseik révén hozzájárulhatnak a szegénység eltörléséhez, az EU fejlesztési politikájának legfőbb céljához. Az EU nemzetközi fejlesztési programja – beleértve az egyes tagországok programjait is – a világon

szétosztott segélyek 55%-át teszi ki, több mint 100 országba jut el és számos szektort érint, így az EU a világ legnagyobb adományozója. Az EU saját fejlesztési együttműködési költségvetéssel, irányelvekkel és programokkal rendelkezik, melyek nem helyettesítik, hanem kiegészítik a tagállamok erőfeszítéseit. Az EU fejlesztéspolitikájának fő célja a szegénység megszüntetése.

Kérjük, hogy a fejlődő országokat érintő politikák kialakításánál vegye figyelembe a fejlesztési együttműködés három legfőbb célkitűzését: több és jobb fejlesztési segély, fenntartható fejlődés és demokratikus elszámoltathatóság.

### EURÓPAI KÉPVISELŐKÉNT AZ ÖN SZEREPE AZ EU FEJLESZTÉSI EGYÜTTMŰKÖDÉSÉBEN

Mint az Európai Unió döntéshozatali folyamatát meghatározó három intézmény egyike, az Európai Parlament törvényhozói, költségvetési és felügyeleti hatalmával élve alapvető szerepet játszik az EU fejlesztéspolitikai kötelezettség-vállalásainak teljesítésében. Az EP 20 bizottságban szervezi a munkáját, amelyek az Európai Unió tanácsával együtt dolgozzák fel az Európai

Bizottságból érkező dokumentumokat. Az együttműködés szintje és a Parlament bevonásának mértéke a jogalkotási folyamattól is függ. Ezen felül a Parlamenti bizottságok saját tevékenységeket is kezdeményeznek (írásbeli nyilatkozatokat, határozatokat, szóbeli és írásbeli kérdéseket intéznek a Bizottság felé, stb.) és előkészítik a plenáris ülések munkáját.

A EP bizottságai közül a Fejlesztési Bizottság (DEVE)<sup>1</sup> összpontosít a fejlesztési kérdésekre. A hatodik törvényhozói testületben a DEVE 36 taggal rendelkezik, és havonta egyszer vagy kétszer ülésezik Brüsszelben. A DEVE szerepe a fejlesztési együttműködés elősegítése, végrehajtása és ellenőrzése az EU-ban, leginkább a következőkön keresztül:

- politikai párbeszéd a fejlődő országokkal
- a fejlődő országoknak nyújtott támogatás és a velük megkötött együttműködési megállapodások
- demokratikus értékek, felelősségteljes kormányzás és az emberi jogok támogatása a fejlődő országokban.

A DEVE-n kívül más bizottságok is dönthetnek olyan politikákról, melyek hatással lehetnek a fejlődő országokra – és ezáltal

1. A DEVE hivatalos weboldala: <http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/homeCom.do?body=DEVE>

a fejlesztési együttműködésre is, mint például a Külügyi (AFET), Emberi Jogi (DROI), Biztonság és Védelempolitikai (SEDE), Nemzetközi Kereskedelmi (INTA), Költségvetési (BUDG), Környe-

zetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszerbiztonsági (ENVI), Ipari, Kutatás és Energia (ITRE), Mezőgazdaság és Vidékfejlesztési (AGRI), Nők jogai és egyenjóság (FEMM).

Őn is hozzá tud járulni ahhoz, hogy az EU felelősséget vállaljon globális kérdésekben, amennyiben részt vesz Európai képviselőként a DEVE vagy más bizottságok munkájában.

## CÉL 1: Több és jobb fejlesztési segély

A tagállamokkal együtt az EU összesen több mint a felét adja a világ fejlesztési segélyének, és jogi dokumentumaiban a szegénység eltörlését határozta meg fejlesztési együttműködési programja fő célkitűzéseként. Az EU nemcsak ezen összeg további emelése iránt kötelezte el magát 2015-ig, de a nyújtott támogatás minőségének javítása iránt is. Eddig azonban az EU nem tett eleget e kötelezettségének.

A mostani trendek szerint a tagállamok nem tudják elérni, hogy 2010-re a GNI 0,56%-át költse hivatalos fejlesztési segélyre (ODA-Official Development Assistance)<sup>2</sup> és 2015-re<sup>3</sup> 0,7%-át, hacsak drasztikusan nem emelik meg ezen kiadásait. Ezen kívül az európai kormányok a ráfordításait is kozmetikázzák, mivel hozzáadják az elengedett hiteleket, az Európában ellátott menekültek költségeit és más, nem fejlesztésre fordított összegeket.

**Biztosítsák, hogy az EU tagállamai növeljék a nemzetközi fejlesztésre szánt költségvetésüket** és ez által

2015-re elérjék ezen kiadásait a GNI 0,7%-át.

Az EU azáltal, hogy aláírta a Párizsi Nyilatkozatot a segélyek hatékonyságról, elkötelezte magát a nemzetközi fejlesztés hatékonyabbá tételére. A segélyek hatékony elosztása nemcsak a technikai kivitelezésről, de politikai elhatározásról is szól: a jobb átláthatóság, elszámoltathatóság és a demokratikus tulajdonosi szemlélet fontos elemei a segélyek hatékonyabbá tételének. Másrészt bizonyos témák, mint az emberi jogok vagy a környezeti fenntarthatóság kimaradtak a Párizsi Nyilatkozatból.

**Tegyük hatékonyabbá a nemzetközi fejlesztést** a demokratikus tulajdonosi szemlélet, az elszámoltathatóság és az átláthatóság iránti elkötelezettség növelésével, valamint a következő feltételek teljesítésével: nem kötik a segélyezést gazdaságpolitikai feltételekhez, megszüntetik az EU segélyek kötöttségét minden országban, megreformálják a technikai segítségnyújtást úgy, hogy az összhangban le-

gyen a kereslettel és a nemzeti stratégiákkal, tiszteletben tartják az emberi jogok, a nemek egyenlőségének, a szociális igazságosság és a környezeti fenntarthatóság központi szerepét.

**Fordítsák a NEFE kiadások 3%-át globális nevelésre és figyelemfelhívó kampányokra Európában.**

Az európai emberek támogatása elengedhetetlen ahhoz, hogy el tudjuk érni a Millenniumi Fejlesztési Célokat, a GNI 0,7%-nyi költést nemzetközi fejlesztésre, és a segélyhatékonyságról szóló Párizsi Nyilatkozat céljait. A globális felelősségvállalásra nevelés növeli az európaiak ez irányú tudatosságát és képessé teszi őket arra, hogy aktívan támogassák a jobb és több nemzetközi fejlesztés biztosítását.

2. ODA (Official Development Assistance) a fejlesztési segélyezésre használt kategória, melyet az OECD Fejlesztési Támogatási Bizottsága (Development Assistance Committee - DAC) határozott meg; nevezetesen azon fejlődő országoknak folyósított segély, melyek a recipiens országok DAC listájának 1. részében szerepelnek.

3. Azok a tagállamok, amelyek 2002 után csatlakoztak az EU-hoz azt tűzték ki célul és vállaltak kötelezettséget, hogy 2010-ig a GNI 0,17 %-át, 2015-ig pedig a GNI 0,33 %-át fordítják hivatalos fejlesztési segélyre.

## CÉL 2: Fenntartható fejlődés

Az EU elvileg elismerte a szegénység megszüntetése iránti kötelezettségét. A kötelezettség kiüresedésének elkerülése érdekében az EU-nak koherens szociális, gazdasági, kereskedelmi és biztonsági politikákat kellene kialakítania, amelyek a fenntartható fejlődést és a felelős állampolgári magatartást segítik elő, mind az EU, mind a világ többi része számára. Figyelmet kell fordítani:

- a felelős élelmiszer- és mezőgazdasági politikára
- a felelős gazdasági és kereskedelmi politikára
- a éghajlati igazságosságra
- a nemek közötti egyenlőségre.

### FELELŐS ÉLELMISZER- ÉS MEZŐGAZDASÁGI POLITIKA

A legutóbbi élelmiszerválság nyomán Európának rá kell ébrednie, hogy fontos felelős élelmiszer- és mezőgazdasági politikát létrehozni a mostaniak helyett, amelyek ellentétesek a partner országok fejlesztési erőfeszítéseivel és megkérdőjelezik az élelmiszerhez való jogukat.

Az élelmiszer-önrendelkezés alapját adó helyi fenntartható farmgazdálkodás érdekében az államok, és az államok regionális csoportosulásainak képessé kell válniuk saját mezőgazdasági piacukat szabályozni és védeni.

**Ismerjék el az élelmiszerpolitika elsődlegességét a kereskedelmi politikákkal szemben.**

Az Európában és máshol is bevezetett, exportra épülő mezőgazdasági modell a termékeny talaj kimerítéséhez vezetett, a lakosság emiatt sokszor nem jut vízhez vagy vetőmaghoz, és a kistermelőkkel szemben gyakran a nagy mezőgazdasági cégek dominanciájához vezetett.

**Biztosítsák, hogy a Közös Mezőgazdasági Politika reformja véget vet a mezőgazdasági termékek dömpingjének** és kezelni fogja a globális élelmiszer válságot.

A bio-mezőgazdasági piac szabályozásának a családi gazdálkodást, a decentralizált termelést, kisebb importfüggőséget és az agro-ökológikus termelési rendszerek megerősítését kell támogatnia. A korlátozott termőföld-erőforrások kizsigereléséhez vezető bioüzemanyag-célkitűzéseket el kell vetni.

### **Javítsák a mezőgazdasági piacok menedzselését.**

Az európai fejlesztési együttműködésnek be kell fektetnie a farmerek termelési kapacitásainak javításába, többféle termelési módszer támogatásával, a farmerek földhöz és piachoz juttatásával és a biodiverzitásról való ismereteik javításával.

### **Biztosítsák, hogy az EU segélypolitika hozzájáruljon a farmerek helyzetének javításához**

## **FELELŐS PÉNZÜGYI, GAZDASÁGI ÉS KERESKEDELMELI POLITIKA**

Az EU fontos globális játékos a kereskedelemben, mind bilaterális módon, mind a Világkereskedelmi Szervezet (WTO) tagjaként. Az EU-nak biztosítani kell, hogy a kereskedelem a fejlesztés egy eszköze lehessen, és tiszteletben kell tartania a fejlődő országok jogát ahhoz, hogy saját fejlődési irányukról dönthessenek.

Az európai kereskedelmi és gazdasági megállapodásoknak átláthatónak kell lenniük, és tiszteletben kell tartaniuk a partner országok gazdasági, kereskedelmi és szociális politikájának függetlenségét, és biztosítani kell a szociális kohéziót és a szegénység csökkentését. Ezeknek a megállapodásoknak nem szabad veszélyeztetnie az élelmiszer-önrendelkezést, a tisztességes munkát, a nemek egyenlőségét és a szociális ellátórendszereket és állami szolgáltatásokhoz való hozzájutást.

### **Biztosítsák az emberi jogok és a fejlesztési célok prioritását az EU gazdaságpolitikájában és a kereskedelmi megállapodásaiban.**

Az adó a legfenntarthatóbb bevétel a fejlesztés finanszírozására, amely az elszámoltathatóságot támogatja, és általa a kormányok saját gazdasági tevékenységükből

tudnak bevételt generálni. Éppen ezért fontos, hogy az EU megállítsa a tőke kiáramlását Délről Északra és támogasson olyan döntéseket, amelyek képessé teszik a szegényebb országokat, hogy belső forrásait mobilizálják a fejlesztés érdekében.

### **Biztosítsák, hogy az EU olyan döntéseket hoz, amelyek megszüntetik a több európai adóparadicsom nyújtotta banktitkot és növelik az átláthatóságot.**

## **ÉGHAJLATI IGAZSÁGOSÁG**

A természeti erőforrások kimerítése, a biodiverzitás csökkenése és az éghajlatváltozás veszélybe sodorja mindazt a fejlődést, amit évtizedek erőfeszítésével hoztunk létre az életszínvonalban, és több millió ember megélhetését veszélyezteti. Az EU-nak fel kellene ismernie felelősségét a világ veszélyeztetett közösségeivel szemben, és tiszteletben kellene tartania a környezeti igazságossághoz való jogot globális értelemben.

Az éghajlatváltozásért leginkább az ipari országok felelősek, mivel azok gazdasági szerkezete nagymértékben elősegíti a folytonosan növekvő fogyasztásból eredő káros hatásokat és az éghajlatváltozást. Gazdasági szerkezetüknek és az emberek életmódjának megváltoztatásával ezeknek az országoknak kell először lépniük és nagymértékben csökkenteniük a melegház hatásért felelős gázok kibocsátását, ezáltal lassítva az éghajlatváltozást. Az EU-nak csökkentenie kell az energiafelhasználását, növelni az energiafelhasználás hatékonyságát és a megújuló erőforrások fenntartható felhasználását kell támogatnia.

### **Biztosítsák, hogy az EU tagállamai csökkentik széndioxid kibocsátásukat legalább 30%-kal 2020-ig és legalább 80%-kal 2050-ig (mindkettő az 1990-es szinthez képest).**

A természeti erőforrásokhoz való egyenlő hozzáférésnek (beleértve a jövő generációkat) valamint ezek fenntartható használatának kell lennie a vezető elvnek. A természeti erőforrásokhoz, mint társadalmi javakhoz való hozzáférés és az alapvető emberi jogok tiszteletben tartása elengedhetetlenek ahhoz, hogy megvizsgáljuk az erdőirtás és elszivatagosodás kérdését, miközben a víz és

talaj ökoszisztémáinak biodiverzitását és a levegő és föld minőségét védjük.

### **Segítsék elő a természeti erőforrásokhoz való egyenlő hozzáférést a nemzetközi fórumokon való vezető szerep felvállalásán keresztül.**

A fejlődő országokban a fenntartható és alacsony széndioxid-kibocsátást biztosító politikák kialakításához hosszú távú és komoly pénzügyi elkötelezettség kell. Ennek érdekében fontos, hogy megfelelő alacsony költségekkel járó és alacsony széndioxid kibocsátású technológiákat adjunk át és támogassuk azt a gazdasági modellt, amely a környezeti fenntarthatóságot a gazdasági növekedéssel össze tudja egyeztetni.

### **Támogassák az új tiszta technológiák nagyarányú átadását a fejlődő országoknak.**

Az éghajlatváltozáshoz való adaptáció leginkább a fejlesztés és a szegénység csökkentés miatt fontos, és ezért egyre fontosabb a fejlesztés eredményeinek védelmében. Az adaptáció költségeit integrálni kell a fejlesztések tervezésekor és politikák kialakítása során. Az UNDP számításai szerint a fejlődő országoknak további 86 milliárd dollárra lesz szükségük évente, hogy alkalmazkodni tudjanak az éghajlat változáshoz.

### **Biztosítsanak további forrásokat az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás céljára** amely a szegényeket és a legkiszolgáltatottabbakat célozza meg és a tulajdonosi szemlélet elvével összhangban van

## **NEMEK KÖZÖTTI EGYENLŐSÉG**

A világ legszegényebb rétegének hetven százaléka nő. Éppen ezért a szegénység megszüntetése lehetetlen anélkül, hogy ne törődjünk a nemek egyenlőségének problémájával. A nemek egyenlősége önmagában is egy fejlesztési cél, amely politikai és nemzetközi egyezményekben szerepel és egyben a szegénység megszüntetésének egy fontos tényezője.

### **Biztosítsák, hogy az EU nemek egyenlőségéért tett vállalásait teljesítse, és hogy az EU politikai akaratát ki nyilvánítsa és élére álljon a nemek egyenlőségéért vívott harcnak és a nők és lányok helyzetbehozásának.**

## CÉL 3: Demokratikus elszámoltathatóság

Az EU intézményi és pénzügyi keretei támogatják a demokratikus elszámoltathatóságot, az átláthatóságot és erősítik az állampolgárok és civil szervezetek részvételét az irányelvek meghatározásában és végrehajtásában. Ennek ellenére radikálisan javítani kellene a demokratikus elszámoltathatóságot, mind az európai, mind a fejlődő országokban élő állampolgárok felé.

**Biztosítsák az intézményi reformok végrehajtását, amelyek az EU-t demokratikusabbá és átláthatóbbá teszik állampolgárai részére.**

A civil szervezetek fontos terepet nyújtanak az állampolgároknak arra, hogy szerveződjenek, bekapcsolódjanak politikai vitákba és felelősségre vonják a kormányokat, hiszen ezek a szervezetek mélyre lenyúlnak (a közösségekbe) és széles terítésűek (azaz országhatárokon átnyúlóak). Közvetítő szerepük van az egyének és a politikai intézmények között. Éppen ezért egy egészséges demokráciához kulcsfontosságú, hogy legyen egy erős civil társadalom.

**Elégítsék ki azt a sürgős igényt, hogy a civil társadalmat erősíteni kell, és alakítsanak ki partneri viszonyt az Európai Parlament és a civil társadalom közt,** valamint alakítsanak ki dialógust a civil társadalom és az Európai intézmények között, mely a tulajdonosi szemléletre, egymás tiszteletére és a kézzelfogható együttműködésre épít.

Minden további intézményi reformnak meg kell erősítenie azt az igényt, hogy a szegénység megszüntetése legyen az Európai fejlesztési politika legfontosabb célja. A nemzetközi fejlesztésnek önálló politikaként kell szerepelnie az EU-ban, fontos szerephez jutva az EU külkapcsolataiban, miközben nagyobb koherenciát alakít ki a politikák és szereplők között. A programok tervezésének és végrehajtásának együtt kell járnia.

**Biztosítsák, hogy a fejlesztési politikának fontos szerepe legyen az EU-n belül** legfőként a külkapcsolatok terén, és, hogy a politika és annak megvalósítása együtt történjen meg.

Az Európai Bizottság jövőre esedékes költségvetési felülvizsgálata kiváló lehetőséget teremt az Európa Parlamenti képviselők számára, hogy biztosítsák, hogy a költségvetés és az EU vállalásai a Millenniumi Fejlesztési Célokot illetően egybevágnak. Átfogó és alapvető célja az új EU-s költségvetésnek, hogy a fenntarthatóságot biztosítsa Európában és globálisan, társadalmi és környezeti szempontból is. Az európai uniós nemzetközi fejlesztés legfőbb elvének a szegénység eltörlésének kell lennie, beleértve a kereskedelem, fejlesztési segélyezés és globális felelősségvállalásra nevelés területeit. Az EU fejlődő országokkal létrejövő együttműködésének jogi pilléreinek egyértelműen az EU fejlesztési céljait kell szolgálnia.

**Biztosítani kell, hogy az európai értékek és elvek hatékony akcióvá váljanak az EU jövőbeni költségvetésében** annak érdekében, hogy az EU megfelelően globális felelősségvállalásainak.



### HASZNÁLT RÖVIDÍTÉSEK

<b>CSO</b>	civil szervezetek	<b>GNI</b>	Bruttó Nemzeti Jövedelem
<b>DAC</b>	Az OECD Fejlesztési Segély Bizottsága	<b>NGO</b>	nem kormányzati szervezet (civil szervezet)
<b>DEVE</b>	Az EP Fejlesztési Bizottsága	<b>ODA</b>	Hivatalos Fejlesztési Támogatás
<b>EC</b>	Európai Bizottság	<b>OECD</b>	Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet
<b>EP</b>	Európai Parlament	<b>UNDP</b>	Az ENSZ Fejlesztési Programja
<b>EU</b>	Európai Unió	<b>WTO</b>	Kereskedelmi Világszervezet
<b>GDP</b>	Bruttó Hazai Termék		



A kiadvány elkészítését az Európai Unió támogatta; tartalmáért a Visegrádi Országok fejlesztési együttműködési szervezeteit tömörítő platformok felelősek, és semmiképp sem tekinthető az EU hivatalos állásfoglalásának.



Fostering Global Responsibility

Building a Development Policy Knowledge Network to enhance NGO Public Outreach Initiatives in EU new Member States



ČESKÁ REPUBLIKA  
POMÁHÁ